a
owe
ów
wych

Vol. misc. inscr.

Pisma urzędowe z czasów rozbiorowych.

[Amtliche Schriften aus der Zeit der Theilungen.]

№ 1. Etat woyska koronnego y W. Xięstwa Litewskiego...
2. Etat woyska polowego...
3. Instrukcya delegatom.
4. Kommissya edukacyi narodowey.
5. Kommissya woyskowa oboyga narodow.
6. Kommissya policyi.
7. Kommissya Rzeczypospolitey skarbu Koronnego...
8. Kommissya Rzeczypospolitey skarbu Koronnego.
9. Kommissya skarbowa.
10. Kommissye woiewódzkie.
11. Małachowski, St. & Sapieha, K. N.: Uniwersał do Kommissyów...
12. Rzewuski, Józef &c.: Manifest przeciw sukcessyi tronu w Polszcze.
13. Krzucki: Projekt.
14. Ossowski, Michał: O urządzeniu starostw
15. Ossowski [Michał]: Urządzenie wieczne dóbr dziedzictwa publicznego.
16. Likwidacya: Percepty i Expensy z Summy... wziętey p. Brygadę...
17. Obrachunek Percepty i Expensy Regimentu N.6...
18. Sołtyk, St.: Głos Na Sessyi Seymowey dnia 29 Maia 1792.

KOMMISSYE
WOIEWODZKIE.

CHCĄC iak naysilniey zapewnić w rządzie Rzplitey, dzielność, pospiech, i porządne postępowanie Władzy wykonawczey, nayskutecznieyszym srzódkiem do tego bydź sądziemy mieyscowe, i szczególne we wszystkich częściach Państwa Rzplitey Władze, pomocne zamiarom Straży, i wszystkich Rządowych Rzplitey Kommissyi: Na ten koniec My Krol, za powszechną Seymuiących Stanów zgodą, ustawuiemy iedną Kommissyą Woiewódzką w każdym Woiewództwie Oboyga Narodów; którey skład, władzę i obowiązki, porządek postępowania, oraz istotne rządowe stosunki, w następuiącey osnowie przepisuiemy.

Co do składu Kommissyi.

I.

Kommissya składać się będzie, ze szesnastu Kommissarzy, między któremi czterech Duchownych umieszczonych bydź może.

II.

Do takowey Kommissyi Woiewódzkiey, każdy Powiat w Woiewództwie, obierać będzie co dwa lata, i obranych kredensować *per Laudum* czterech Kommissarzy, między któremi ieden Duchowny obrany bydź może. Elekcya tych Kommissarzy, odbywać się będzie w Koronie, i Wielk: Xstwie Litewskim, na Seymikach N. N. Porządek w Elekcyi ma bydź zachowany taki, iaki iest Prawem o Seymikach przepisany.

III.

Ktokolwiek ma mieysce, i głos na Seymiku, podług Artykułu XII. w Prawie o Seymikach, ma oraz prawo podawać się za Kandydata do Funkcyi Kom-

A missa-

missarza. Obranemi iednak bydź nie mogą za Kommissarzy. *1mo.* Kto nie iest obecny na Seymiku. *2do.* Kto nie ma lat dwadzieścia trzy skończonych. *3tio.* Urzędnicy Sądów Ziemskich i Grodzkich. *4to.* W Rangach Woyskowych służbą obowiązanych będący. *5to.* Officyaliści Skarbowi. Ze Szlachty zaś Stanu Duchownego *cujuscunque ritus Catholici*, byle nie Zakonników, nawet nieprzytomnych obierać wolno, nie z innych iednak, tylko z tych, którzy, sposobem w Prawie o Seymikach pod Artykułem VII. przepisanym, za Kandydatów do tey Funkcyi podadzą się. Opaci chociaż Klaustralni obrani bydź mogą.

IV.

Urząd Kommissarzów trwać będzie przez lat dwa, po których skończonych, nowa ma nastąpić Elekcya, w czasie, i sposobie wyżey przepisanym.

V.

Między nowo maiącemi się obierać Kommissarzami, w liczbie czterech z każdego Powiatu, ieden z dawnych koniecznie zostać powinien, wolno iednak będzie wszystkish dawnych Kommissarzy na nowo potwierdzić.

VI.

Gdyby który z Kommissarzy, w ciągu dwuletniego urzędowania swego, był obranym Posłem, Deputatem, Sędzią Ziemskim, lub Grodzkim, wtedy na tymże Seymiku Poselskim, Deputackim, lub Elekcyinym, inny na mieysce Jego obrany bydź ma. W przypadku zaś śmierci którego z Kommissarzy, obrania onego do Straży, do któreykolwiek Rządowey Rzeczypospolitey Kommissyi, otrzymania Rangi Woyskowey służbą obowiązanney, lub gdyby który od Urzędu Kommissarza odsądzonym został, na mieysce tym sposobem zawakowanego Urzędu Kommissarza, Kommissya sama wybierze przez sekretne kreski, iednego z Obywatelów tego Powiatu, z którego Kommissarz ubył. Tak obranego Kommissarza Urząd dłużey trwać nie ma, iak do czasu nowey Elekcyi Kommissarzów.

VII.

VII.

Starszy z Urzędu Kommissarz, będzie Prezyduiącym w Kommissyi: nayprzód Senator, po nim Urzędnik Narodowy, a po nim Urzędnik Wdztwa, lub Powiatu; W nieprzytomności zaś tych wszystkich, naystarszy w leciech pierwszeństwo mieć będzie.

VIII.

Kommissya wybierze przez sekretne kreski, i kredensować będzie iednego Regenta, dostateczność Ewikcyi w osiadłości, lub w złożoney Rękoymi maiącego, który wykona przysięgę Regentom Sądowym przepisaną. Powinnością Regenta będzie, utrzymywać całe Archivum, i Protokuły, oraz Kassę Kommissyiną, i Jey rachunki. Pensyą mieć będzie taką, iaką Kommissya sama z Kassy Kommissyiney dla niego postanowi. Takowy Regent podległym zupełnie będzie Rządowi, i Zwierzchności Kommissyi swoiey; zmieniony iednak bydź nie może, chyba za poprzedniczym ostrzeżeniem wszystkich Kommissarzy nieprzytomnych, to konieczney potrzebie odmiany onego.

IX.

Ktokolwiek w Województwie, wnosi do Skarbu Rzeczypospolitey Podatek Ofiary, lub Kwarty w Taryffie umieszczone, od każdego wniesionego Złotego, płacić będzie po iednym szelągu. Z którey zebraney Summy, Kommissye Skarbowe Koronna i Litewska, każda *respective* swoich Prowincyi, po każdey racie, wypłacać ma każdey Kommissyi Woiewódzkiey Summę N. N. Tokowa Summa będzie funduszem Kassy Kommissyiney, Tey Kassy Kommissya użyie na zapłacenie udeterminowaney przez siebie pensyi Regentowi, oraz na nieuchronne Kancellaryi swoiey wydatki: zbywaiącą zaś resztę obrócić ma, na nieodbicie potrzebne reparacye, erekcye, i wszelkie ku rzetelnemu dobru swego Woiewództwa, służące roboty.

X.

Takowe Kommissye w tym upoważnieniu i bezpieczeństwie Osób ią składaiących mieć chcemy, iakie iest Prawem zastrzeżone, Juryzdykcyom Sądowym w sprawowaniu ich funkcyi.

A 2 XI.

XI.

Co do władzy i obowiązków Kommissyi.

Gdy istotnym, i iedynym iest celem Kommissyi, bydź ku pomocy zamiarom Władzy wykónawczey, przeto stosownie do takowego celu, względem Jey obowiązków, i władzy te ogólne przepisuiemy prawidła. Do Kommissyi należeć będzie. 1*mo*. Dozór wszystkich Urzędników Jey Woiewództwa, i Powiatu. 2*do*. Czynienie Rapportów zwyczaynych, i nadzwyczaynych, do każdey Rządowey Kommissyi Rzeczypospolitey, wedle gatunku materyi, oraz do Straży, w materyach do Straży wedle Prawa należących. 3*tio*. Exekucya, lub dopilnowanie Exekucyi w tym wszystkim, co Kommissyi ogólnie, albo w szczególności, którakolwiek Rządowa Rzplitey Kommissya, lub Straż poleci. 4*to*. Władza Kommissyi Porządkowey będzie zupełnie podległa władzy każdey Rządowey Rzeczypospolitey Kommissyi, wedle gatunku materyi do niey należącey.

XII.

Nie będzie mogła Kommissya. 1*mo*. Nic władzą swoią stanowić, lecz wedle potrzeb, i okoliczności mieyscowych, czynić ma Rapporta, remonstracye, informacye, Proiekta do każdey *respectivè* Rządowey Rzeczypospolitey Kommissyi, podług gatunku materyi. 2*do*. Nie będzie Jey wolno z własnego domysłu czynić Lustracye, i obowiązywać kogożkolwiek do dawania sobie Rapportów. 3*tio*. Prócz Uniwersałów od Rządowych Rzeczypospolitey Kommissyi, i Straży do publikowania sobie przesłanych, sama ze swoiey władzy, albo Imieniem swoim żadnych Uniwersałów wydawać nie będzie mocna, lecz same tylko obwieszczenia w tym wszystkim, co wyraźnym zaleceniem Rządowych Rzplitey Kommissyi i Straży, Jey exekucyi, lub dozorowi exekucyi powierzono będzie. 4*to*. W żadnym przypadku, i pod żadnym pozorem nie będzie mogła tamować lub zwłoczyć, exekucyi rozrządzeń, i rozkazów któreykolwiek Rządowey Kommissyi Rzplitey, lub Straży.

XIII.

Co się zaś tycze szczególnieyszey Jey władzy, i obowiązków, te w następuiących przepisuiemy Artykułach.

Koń-

3

Końcem porządnieyszey i wygodnieyszey dizlokacyi Woyska, Kommissya opisze szczególne położenie swego Woiewództwa, a w nim Powiatów, do utrzymania Kawaleryi, czy Piechoty zdolnieysze; tudzież wielość Miast Rzeczypospolitey, wszystkie Królewszczyzny, Dobra Ekonomiczne, Duchowne, i Zakonne, Kawalerów Maltańskich; nadto Dobra chociaż Ziemskie, lecz po nadgraniczu leżące, z wyrażeniem dymów w nich nayduiących się, oraz wzaiemney między sobą tychże Miast, i Dóbr odległości: a takowe opisanie iak naydokładnieysze do Kommissyi Woyskowey przeszle.

Ponieważ Prawa dawne uwalniaią Dobra Ziemskie od lokacyi Woyska; przeto w Dobrach takiego gatunku, bez zezwolenia Właściciela, Woysko lokowane bydź nie może; co iednak przechodowi i obozowaniu onego przeszkadzać nie ma. Obywatel chcący pozwolić lokacyi Woyska w Ziemskich Dobrach swoich, oświadczy to na piśmie w Kommissyi, do którey wydziału należy, z opisaniem Wsi lub Miasta na ten koniec wyznaczyć się maiących; co Kommissya doniesie zaraz Kommissyi Woyskowey, która natenczas mocna będzie, ieźli tego potrzebę uzna, na wzwyż wspomnionym mieyscu lokacyą naznaczyć: a Dziedzic Dóbr pozwalaiący lokacyą, nie będzie mógł wymagać ściągnienia lokowaney Kommendy, aż po upłynionych trzech latach. Dobra chociaż Ziemskie, ale po nadgraniczu leżące ulegać maią lokacyi Woyska, którego pogranicza rozciągłość naydaley do mil czterech od Granicy naznaczamy.

Urządzenie lokacyi Woyska w Woiewództwie konsystuiącego, przez Kommissyą Woyskową uczynione, nie może bydź odmieniane, i trudnione przez Kommissyą Woiewódzką. Gdyby iednak Kommissya Woyskowa naznaczała lokacyą Woyska w tych Dobrach, które od niey na mocy Prawa są wolne, albo gdyby które Miasto lub Dobra lokacyi Woyska Prawem przeznaczone, sądząc się bydź obciążonemi zbytnią liczbą Zołnierza, lub gatunkiem onego, zaniosły o to zażalenie na piśmie przed Kommissyą Woiewódzką, wtedy powinnością Jey będzie przełożyć to bez zwłoki Kommissyi Woyskowey, z dokładnym wytłómaczeniem stanu rzeczy, o którą iść będzie.

B XIV.

XIV.

Co Zołnierz konsystuiący wyciągać ma prawo, i co Zwierzchność mieysca konsystencyi Zołnierza przeznaczonego czynić winna, w następuiących zamyka się przepisach.

Kommenda, bez zniesienia się z Zwierzchnością mieyscową, Domow na Kwatery zaymowac nie będzie. Dla Officyerow Sztabu niższego, zacząwszy od Porucznika z Kawaleryi Narodowey, Rotmistrza z Pułkow Przedniey Straży, a Kapitana z Piechoty *inclusivè* Zwierzchność mieyscowa wyznaczy osobne Kwatery bez opału, lecz ze Staynią na cztery konie dla każdego; Ci Officyerowie procz Stayni wyżey wzmiankowaney, więcey nad iedną Izbę do opału, a drugą Komorę do Składu wyciągać nie mogą. Wyższego zaś Sztabu Officyerowie, własnym kosztem mieszkania i staynie sobie naymować będą. Taż Zwierzchność mieyscowa wyznaczy Kwatery dla Towarzyszow, Unter-Officyerow, Szeregowych, i Gemeynow, ktorzy przy iednym z Gospodarzem ogniu, i w iedney z nim Izbie umieszczeni, więcey wymagać nie mogą. Dla Unter Officyerow, Szeregowych, i Gemeynow dane będzie posłanie, iakie iest w możności Gospodarza. Konie Woyskowe od Kawaleryi mieć będą wyznaczone Staynie. Wolno iednak Zwierzchności mieyscowey obszernieysze wyznaczyć mieszkania, czyli Koszary z posłaniem i opałem, iaki w mieyscu konsystencyi Woyska zwyczaynie przez Gospodarzow iest używany; tudzież większe Staynie wiele razem w sobie koni mieszczące.

Mieysca na Hauptwachy i Lazarety, gdyby tego żądała Kommenda, Zwierzchność mieyscowa wyznaczyć powinna z dostarczeniem opału. Żaden Woyskowy Strożow i posług osobistych nie będzie mogł wymagać.

Gdyby takowe względem Kwaterowania przepisy, przez Cywilnego, Woyskowego, lub Zwierzchność mieyscową niezachowane, a przed Kommissyą przez skrzywdzonego zaskarżone były; takie zaskarżenia Kommissya ułatwi, sposobem niżey przepisanym, nie wdaiąc się nigdy sama przez się w rozkład kwaterowania, ktore ma iedynie zależeć od wzaiemnego zniesienia się Kommendy z przytomną Zwierzchnością mieyscową.

XV.

Kommenda do marszu ordynansowana, czterma dniami naymniey, wyiąwszy nagłe i nieprzewidziane Ordynanse, obwieści tę Kommissyą, do ktorey wydziału Województwo lub Powiat, przechodowi Woyska podpadaiący należeć będzie, z przyłączeniem marsz-ruty, oraz podwod tak pod chorych Zołnierzy, iako też pod ammunicyą i namioty potrzebnych. Kommissyi powinnością będzie, liczbę podwod żądanych między Dobra iakieykolwiek bądź natury, nie więcey iednak nad mil trzy od mieysca przechodu Woyska oddalone, takim rozkładem podzielić, ażeby żaden z Obywatelów ieden bardziey nad drugiego obciążonym nie był. Podwody takowe Kommissya przystawi na mieysca pewne, podług marszu Woyska.

Takowe podwody Kommenda przechodząca daley nad mil trzy od mieysca, w ktorym iey dane będą, pędzić nie ma; a od każdego wołu lub konia w podwodzie będącego, po piętnaście groszy na milę płacić będzie; z zapłaconych zaś furażow, żywności i podwod, kwity brać powinna.

Gdyby ktory z Woyskowych brał gwałtownie podwody, lub one nad przepis daley pędził, albo nie podług Prawa płacił; wtedy oskarżony i przeświadczony w Kommissyi, powinien będzie zapłacić cztery złote na milę od każdego wołu lub konia, z nadgrodzeniem szkody zdarzoney.

Kommissya prócz potrzeb Woyska wyż wyrażonych, nie będzie miała prawa z iakiegokolwiek bądź powodu, nakazywać podwody od Obywatelow.

XVI.

Dla zapobieżenia dezercyi w Woysku, Kommissya obwieści wszystkich Obywatelow swego Województwa, ażeby Zołnierz bez Ordynansu lub Urlopu przechodzący, był we wszystkich mieyscach zatrzymywany. Zatrzymuiący takowego Zołnierza powinien go zaraz przystawić do bliższey Kommendy, ktora przywożącemu da Zaświadczenie, i wszelkie koszta nadgrodzić obowiązana będzie. Ktoby zaś Zołnierza bez Ordynansu czy Urlopu idącego umyślnie przechowywał, i iemu schronienie dawał, a o to przed Kommissyą zaskarżony i przeświadczony przez Kommendę zo-

stał: podpadać będzie karze zapłacenia Kommendzie po dwieście złotych od każdego takowego Dezertera; a prócz tego winien będzie powrócić teyże Kommendzie wszystkie koszta w ściganiu onego poniesione.

XVII.

Gdy Kommissya Woyskowa uznawszy potrzebę wybrania Rekrutów Prawem pozwolonych, oznaymi Kommissyi Woiewódzkiey o potrzebney liczbie, i czasie pewnym dostarczenia onych; Po odebranym takowym oznaymieniu, Kommissya *respectivè* swego Woiewództwa lub Powiatu, uczyni bez zwłoki iak naysprawiedliwszy rozkład, stosownie do Prawa o dawaniu Rekrutów, i obwieści go wszystkim Miastom Rzeczypospolitey, oraz Dziedzicom i Possessorom Dóbr, z oznaczeniem wyraźnym terminu, w którym należący Rekrut przystawiony bydź ma. Takowemu rozkładowi Przez Kommissyą ogłoszonemu, Obywatele posłuszni będą, i w terminie wyznaczonym Rekrutów (zawsze w myśli Prawa o dawaniu Rekrutów) Kommendzie do tego wyznaczoney oddadzą, która Obywatelów Juryzdycznie kwitować będzie, sama zaś od Kommendy przyimuiącey Rekrutów, na Imie swego Woiewództwa lub Powiatu Kwit weźmie, i Kommissyi Woyskowey o dopełnieniu woli Prawa niezwłocznie doniesie.

Gdyby kto, do dania Rekruta obowiązany Prawa nie dopełnił, i na termin przez Kommissyą wyznaczony Rekruta według myśli Prawa nie dostawił, wtedy za samo uchybienie terminu, złotych dwieście zapłaci do Kassy Kommissyi; która prócz tey kary, nowy termin nieposłusznemu do dostawienia Rekruta naznaczy: a gdyby następne termina uchybione były, Kommissya karę wyżey wyrażoną na nieposłusznym podwaiać będzie.

XVIII.

Kommissya Woiewódzka żadnych wart i assystencyi wymagać nie będzie mogła, od Woyska Rzeczypospolitey, które iako władzy Kommissyi tey, cale podległe nie iest, tak do posłuszeństwa iey rozkazom iakimkolwiek bądź obowiązane nie będzie.

XIX.

XIX

Dla wiadomości każdego z Obywatelów o sprawiedliwym Podatków wybieraniu, i że wybrane nie inaczey, iak tylko zgodnie z Ustawami Rzeczypospolitey na Interes publiczny obracaią się; W każdey Racie, po upłynionym czasie na wnoszenie Podatków z Prawa determinowanym, Kommissya Woiewódzka rekwirować będzie u Kommissyi Skarbowey *respectivè* iey Prowincyi o Tabellę dokładną tak wybranych, iako na Remanencie pozostałych, i do exekwowania Woysku na delatę wydanych Podatków, oraz za assygnacyami Kommissyi Skarbowey w przeszłey Racie wypłaconych; którą to Tabellę od Kommissyi Skarbowey sobie przesłaną, na ścianach Kancellaryi swoiey od Raty do Raty zawieszoną mieć będzie, nie broniąc nikomu, ktoby chciał, kopiowania oney.

XX.

O zawakowanych w Woiewództwie Starostwach, Dzierżawach, i wszelkich Dobrach, Licytacyi podpadaiących, Kommissya wiernie, i iak nayrychley Kommissyi Skarbowey *respectivè* iey Prowincyi donosić powinna.

XXI.

Ażeby przez arbitralne miary i wagi, między kupuiącym i przedaiącym, nie działy się wzaiemne oszukania i pokrzywdzenia, Kommissya każda *respectivè* swego Woiewództwa, dostrzegać będzie, aby miary i wagi według Prawa były Pieczęcią Kommissyi Skarbowey oznaczone. A ktobykolwiek o nie zachowanie Prawa tego, zaskarżony, i przeświadczony został, podpadać będzie karze zapłacenia dwieście Złotych do Kassy Kommissyi.

XXII.

Kommissyi powinnością będzie, zlustrować Trakty Publiczne swego Woiewództwa, Ziemi lub Powiatu, do Miast Zagranicznych, Kraiowych Stołecznych, lub do Portów spławnych idące: Tudzież przeszkody bądź lądem na traktach wyżey wyrażonych, bądź wodą na Rzekach i Kanałach spławnych, łatwą kommunikacyą tamuiące: Nadto wszystkie, iakiegokolwiek bądź gatunku, i nazwania opłaty, od przeieżdżaiących lą-

C dem

dem i wodą, wybierane; i tego wszystkiego iak naydokładnieysze opisanie, z przyłączeniem mniemania swego, do Kommissyi Skarbowey przeszle.

Gdy Kommissya Skarbowa, z mocy władzy Prawem sobie udzieloney, ułożoną przez siebie Tabellę Traktów publicznych. oraz Mostów, Grobel, i Przewozów maiących się opłacać, publikować będzie: Kommissya Woiewódzka, sama nic przez się niestanowiąc, będzie iedynie dostrzegała ściśley Exekucyi takowey Tabelli w swoim Woiewództwie, oraz ażeby Trakty, Mosty, Groble, słowem wszelkie przeprawy, które przeieżdzaiący, na mocy postanowienia Kommissyi Skarbowey, opłacać będą; przez Właścicielów i Possessorów naprawiane, i zawsze w dobrym stanie utrzymywane były.

A gdyby kto Traktów, Mostów, Grobel, i innych przepraw, od przeieżdżaiących opłacanych, mimo poprzedniczego ostrzeżenia od Kommissyi Woiewódzkiey, naprawiać nie chciał; albo Prawem zakazane przeszkody, na Traktach publicznych lądowych i wodnych czynił; albo nad przepis Kommissyi Skarbowey, pozwoloney do wybierania opłaty, więcey od przeieżdżaiących wymagał; albo niepozwoloną, iakiegokolwiek bądź gatunku, pod iakimkolwiek nazwaniem i pozorem, sam sobie stanowił i wybierał; wtedy zaskarżony przed Kommissyą swego Woiewództwa, i o winę przeświadczony, podpadać będzie karze Piąciuset Złotych, do Kassy teyże Kommissyi, z nadgrodzeniem szkody przeieżdżaiącemu uczynioney lub zdarzoney.

W przypadku, gdzieby Kommissya Woiewódzka widziała nieuchronną potrzebę, większych nad możność prywatnego Obywatela nakładów, do zrobienia Mostu, Grobli, Drogi, lub iakieykolwiek przeprawy, na Traktach publicznych wyż wyrażonych: tudzież potrzebę istotną, zrobienia łatwieyszey i większey kommunikacyi, z innemi częściami Kraiu Państwa Rzeczypospolitey, przez wyczyszczenie Rzek, złączenie onych Kanałami, lub przez prościeysze, obszernieysze, i trwalsze drogi; W takim razie powinnością Jey będzie, zrobić doskonałe tego opisanie, z wyłożeniem dokładnym, istotney potrzeby, i rzetel-

nych pożytków, z robot takowych wyniknąć maiących: nadto przełoży śrzodki, i sposoby, iakie się Jey zdawać będą nayskutecznieysze, a razem nayoszczędnieysze do wykonania proiektowanego dzieła, i to wszystko do Kommissyi Skarbowey *respectivè* Jey Prowincyi przeszle.

XXIII.

Ze aresztów zakładanie na towary Kupieckie, bądź wodą, bądź lądem idące, szkód nie nadgrodzonych, w handlu staie się przyczyną, przez uchybienie terminów Kontraktami oznaczonych; w takowym więc zdarzeniu Kommissya, maiąc przed się zaniesioną na piśmie skargę, powinna weyść w iak nayprędsze słuszności rozpoznanie. Jeżeli znaydzie, że położony areszt iest, bez poprzedzaiącego *in foro competenti* Dekretu, takowy areszt nakazuiącego, lub approbuiącego, natychmiast towary, z pod aresztu uwolni. Gdyby się zaś pokazało, że Dekret takowy poprzedza areszt położony, wtedy za złożeniem Kaucyi wyrównywaiącey Dekretem uznaney pretensyi, Towary z pod aresztu nieodwłocznie uwolnić powinna. Nigdy iednak Kommissyi wolno nie będzie, wdawać się w rozsądzenia samey sprawy, iako do niey nie należącey.

XXIV.

Gdyby widoczny niedostatek żywności, groził Woiewództwu, lub Powiatowi nieuchronnym głodem; Także gdyby początki choròb morowych na ludzi, lub zarazy szkodliwey na bydło, szerzyć się zaczynały: Kommissya uczyni wczesne i dokładne tego doniesienie do Kommissyi Policyi, z przełożeniem potrzeb mieyscowych w takowych zdarzeniach zachodzących, nie wydaiąc sama przez się, żadnych rozkazów i zakazów, lecz postępuiąc iedynie podług zaleceń od Kommissyi Policyi sobie przesłanych.

XXV.

Gdyby w którym Woiewództwie, nalazły się iakie kupy zbroyne, i hultayskie, kradzieży, gwałty, i rozboie po drogach, lub domach dopełniaiące, albo iakimkolwiek sposobem spokoyności, i bezpieczeństwu Obywatelòw grożące;

w takowych zdarzeniach istotną Kommissyi powinnością będzie, donieść o tym iak nayrychley do Kommissyi Policyi, z przełożeniem potrzebney pomocy ku spokoyności, i bezpieczeństwu Obywatelów.

XXVI.

Kommissyi powinnością będzie, donosić Kommissyom Skarbowey, i Policyi, o wewnętrznych ziemi bogactwach, wszelkich rzeczach kopalnych, tudzież o Fabrykach, i Rękodziełach w Woiewództwie, do Jey wydziału należącym, nayduiących się; z przyłączeniem dostatecznego, ile bydź może, opisania, gatunku i wielości przerabianych Produktów, i Materyałów. Nigdy iednak, pod pozorem takowego obowiązku na siebie włożonego, mocy mieć nie będzie, czynienia w tey mierze iakichkolwiek rozrządzeń, lub rewizyi niezgodnych z Prawem własności, i spokoyności Obywatelów.

XXVII.

W każdym Roku, Kommissya powinna będzie, spisywać ludność swego Woiewództwa, Ziemi, lub Powiatu, a to podług przysłanego sobie Schemma, od Kommissyi Skarbowey: Tym sposobem spisaną, i w Tabellę ułożoną Ludność przesyłać będzie Kommissyom Skarbowey, i Policyi. Tym końcem będzie mocna obowiązywać Plebanów, do spisywania ludności Ich Parafii; nie posłusznego zaś Prawu temu, ukarze stem Złotych do Kassy Kommissyiney.

XXVIII.

Cokolwiek Kommissya Woiewódzka, do exekucyi lub dozoru exekucyi, powierzonego sobie mieć będzie od Kommissyi Policyi, to wszystko ściągać się ma iedynie, do Wsiów, i Ziemi Jey Woiewództwa. Wolne zaś Miasta Rzeczypospolitey, iako pod rządem municypalnym zostaiące, i osobnych swoich Urzędników, a Kommissyi Policyi prosto podległych maiące, do władzy Kommissyi należeć nie będą: wyiąwszy przypadki, w którychby podług Prawa, wyraźne Kommissyi Policyi nastąpiło zalecenie.

XXIX.

XXIX.

Kommissya mieć będzie Władzę Sądowniczą, do którey należeć będą Sprawy w Granicach iey Woiewództwa wzaiemnie zdarzaiące się między Obywatelem Cywilnym i Woyskowym, o pobicie lub skrzywdzenie, o dług, i wypływaiące kłótnie z Werbunku, Podwód, Furażów, żywności, z odmawiania Żołnierza, pomagania onemu do ucieczki, i przechowywania Dezerterów, z napaści wzaiemnych, o wygodę Kwatery, lub od Gospodarza zaprzeczoną, lub od Żołnierza nad Prawo wymaganą, i o inne tym podobne spory i krzywdy. Sąd takowy nazywać się będzie *Sądem Cywilno-Woyskowem.*

XXX.

Prócz Spraw w powyższym Artykule wzmiankowanych, a do Sądu Cywilno-Woyskowego należących, Kommissya żadnych innych Spraw sądzić mocy mieć nie będzie; I choćby nawet Strony same dobrowolnie pod Sąd Kommissyi poddawać się chciały, w Sprawach do niey nienależących, takowych Spraw przyimować i sądzić nie będzie mogła. Nadto pod pozorem Sądu Cywilno-Woyskowego, Kommissya podciągać nie będzie pod swóy Sąd Spraw wzaiemnych między Cywilnym a Woyskowym, i Woyskowego, nie iako Żołnierza, ale iako Obywatela Cywilnego tyczących się; tudzież między Woyskowym a Woyskowym, ze Służby Woyskowey wynikłych, i do władzy Zwierzchności Woyskowey iedynie należących.

XXXI.

Gdyby Kommissya ważyła się nad przepis Prawa tego sądzić Sprawy Sądowi swemu nieprzyzwoite; Dekreta takowe ważne i obowiązuiące nie będą; Za przestąpienie zaś Prawa, podpadnie Sądowi i karze w sposobie niżey opisanym.

XXXII.

Pokrzywdzony Cywilny iakiegokolwiek bądź Stanu, udać się nayprzód koniecznie powinien po sprawiedliwość do bliższey Kommendy. Woyskowy zaś ieżli mu się stanie krzywda od Obywatela Szlachcica, do niego samego, ieżli od innego Stanu Człowieka, do Zwierzchności

mieyscowey. A gdyby Obywatel, Zwierzchność mieyscowa, lub Kommenda pokrzywdzonemu sprawiedliwości uczynić nie chciała, wtedy pokrzywdzony, albo Imieniem iego, Kommenda lub Zwierzchność mieyscowa poda Memoryał do Kommissyi z dokładnym wyrażeniem krzywdy lub szkody uczynioney. Takowy Memoryał w Kommissyi położony, Prezyduiący zaraz bez zwłoki podpisze, dzień, w którym był położony, zakonotuie, i do Protokułu wciągnąć każe. Tym sposobem podpisany od Prezyduiącego Memoryał, ieżli Cywilny na Woyskowym sprawiedliwości szuka, położy przez Woźnego u bliższey Kommendy; Jeżli Woyskowy na Cywilnym, tedy u samego Obywatela lub Zwierzchności mieyscowey, zawsze iednak przez Woźnego.

Od dnia podania Memoryału w Kommissyi, iaki przez Prezyduiącego zapisany będzie, termin do rozsądzenia Sprawy dla Stron obydwóch naznaczamy, za tygodni dwa, w tych Sprawach, któreby się przytrafiły daley, iak o milę iedną od mieysca, w którym Kommissya odprawuie się; w Sprawach zaś pod Sądem Kommissyi zdarzonych, lub w okręgu mieysca tego, gdzie się Kommissya odbywa, o milę iedną, rozprawę *in triduo* determinuiemy. Na termin przypadaiącey Sprawy, Kommenda wyznaczyć powinna Officyera do sądzenia oney. Ten Officyer zasiadać będzie w Sądzie Cywilno-Woyskowym *cum voce decisiva*, pod Prezydencyą Cywilną. Gdyby iednak dla iakowych przyczyn, Officyer od Kommendy wyznaczonym nie był, albo na Sądach nie naydował się, wtedy Kommissya w Komplecie zwyczaynym sama sądzić będzie.

W tym Sądzie Cywilny sądzony będzie, podług Praw Cywilnych, Woyskowy zaś nie inaczey, iak podług Artykułów Woyskowych od Kommissyi Woyskowey przesłanych, a to pod nieważnością Sądu i kar na Woyskowym wskazanych. W tych iednak Sprawach, któreby ciągnęły za sobą kary kryminalne, Sąd Cywilno-Woyskowy Wyroku swego nie daiąc, odsyłać ie będzie po rozsądzenie do przyzwoitych Sądów służących Cywilnemu, lub Woyskowemu.

Inkwizycye z tego Sądu odbywać się maią bezpłatnie, i sposobem Inkwizycyi Woyskowych, przez Osoby Kommissyą składaiące, wespół z przydanym od Kommendy Officyerem. Żadne zgoła Dylacye i Suspensy iść nie maią, nie zważaiąc nawet na niestawienie się któreykolwiek Strony.

Appellacya od Sądu Cywilno-Woyskowego, do Sądu Kommissyi Woyskowey ma bydź pozwolona, w tych tylko Sprawach, które przewyższaią, albo wartość sądzoną pięciuset Złotych, albo moc ukarania dozwoloną z Przepisów Woyskowych Kommendantowi w tymże Woiewództwie, Ziemi, lub Powiecie konsystuiącemu. Inne wszystkie Sprawy zwyż przepisanych granic nieprzechodzące, w Sądzie Cywilno Woyskowym, bez dopuszczenia Appellacyi, do ostateczney Dekretu Exekucyi kończyć się powinny.

Gdyby zaś Kommendant w Sprawach odsądzonych i do Kommissyi Woyskowey nieappellowanych, Dekretowi Sądu Cywilno-Woyskowego zadosyć czynić niechciał, wtedy pokrzywdzony uda się do Kommissyi Woyskowey, podaiąc Memoryał, która nie wchodząc w rozsądzenie Sprawy Dekretem Sądu Cywilno-Woyskowego ukończoney, do nieodwłoczney Exekucyi tenże Dekret na Woyskowym przywieść rozkaże. Co się tycze Obywatela Cywilnego, gdyby ten Dekretowi Sądu Cywilno-Woyskowego posłusznym nie był, w takowym przypadku, wolno iest Woyskowemu pozwać go do każdego Sądu o nieposłuszeństwo zapadłemu Dekretowi.

Sąd Cywilno Woyskowy ma bydź zawsze gotowy, i w czasie każdey Sessyi Prawem naznaczoney Sprawiedliwość czyniona będzie. Sprawy wołane i sądzone będą koleią, podług dawności Wpisów. Grzywny żadne na rzecz Sądu przysądzane nie będą.

XXXIII.

Gdy z woli Kommissyi Woyskowey, w którym Woiewództwie Woysko obozować będzie; wtedy Kommissya tegoż Woiewództwa, Ziemi, lub Powiatu, nie zrywaiąc zwyczaynego kompletu wybierze z pośród siebie dwóch Kommissarzy, którzy w mieyscu obozowania, przez czas cały trwania onego przytomni bydź powinni, i Sprawy do Sądu Cywilno Woyskowego należące, w czasie i mieyscu tegoż obozowania zdarzone, wespół z wykommenderowanym Officyerem, rozsądzać będą; po skończonym zaś Obozowaniu, Protokół swoy do Archivum Kommissyi oddadzą.

XXXIV.

Co do Porządku postępowania Kommissyi.

Obrani Kommissarze na mieysce Kommissyi wyznaczone ziechawszy się, naydaley dnia czwartego po obraniu siebie, Kommissyą reassumować będą.

XXXV.

Naypierwszą czynnością nowo-obranych Kommissarzy będzie, odebranie Kassy Kommissyiney Rachunków i Aktów. Co wszystko Kommissarze dwu letnią Funkcyą kończący, w całości i zupełnie nowo obranym Kommissarzom zdać powinni będą. Takową czynność nowo-obrani Kommissarze, w Protokule każdo dziennych czynności Kommissyi zapisać każą, z wyszczególnieniem dokładnym wszystkiego, co w całości odebrali, i w czym szkodę lub niedostatek nalezli. A gdyby uszczerbku w Kassie Kommissyiney przez dawnieyszą Kommissyą uczynionego, Kommissya następuiąca dochodzić zaniedbała; wtedy druga Kommissya po tey następna nie od Kommissarzów dawnieyszych, ale od nowo-schodzących, szkody uczynioney w Kassie poszukiwać będzie.

XXXVI.

Podział Kadencyi i Osób na nich zasiadać maiących, Kommissya sama ułoży i umiarkuie tak: ażeby nieustannie ciągle trwać mogła, i na każdey Kadencyi niemniey iak czterech Kommissarzy przytomnych było. Z kończącey się Kadencyi na następuiącą ieden przynaymniey Kommissarz zostawać będzie.

XXXVII.

Komplet Kommissyi z Osób trzech naymniey składać się będzie, wolno iednak każdemu Kommissarzowi zawsze zasiadać *cum voce activa* w Kommissyi, do którey wybranym został.

XXXVIII.

Na ułożonych Kadencyach, Kommissarze podług podziału przez Kommissyą zrobionego, *sub carentia activitatis* na Lat trzy, koniecznie przytomnemi bydź powinni. Gdyby iednak który z Kommissarzy był przynaglony potrzebami swemi, od zasiadania na Kadencyi dla siebie wyznaczoney oddalić się, wtedy zezwolenie na to na piśmie od Kommissyi otrzymać powinien. Która, nie wprzód to pozwolenie wyda, póki żądaiący onego, drugiego Kommissarza, do zastąpienia siebie, przez czas oddalenia się swego nie uprosi, i od podeymuiącego się na to Kommissarza, zapewnienia na piśmie w Kommissyi nie złoży; a po tym zabezpieczeniu kompletu, Kommissya nie może odnowić Jemu pozwolenia, zapisze iednak czas, do którego to pozwolenie służyć będzie. Kommissarz zaś podeymuiący się zastąpić mieysce, i obowiązek Kommissarza oddalaiącego się, gdyby tego nie dopełnił, podobnież *carentiæ activitatis* na lat trzy podpadnie. Lecz gdyby który z Kommissarzy, z przyczyny rzetelney choroby na czas Kadencyi sobie wyznaczoney, ziechać nie mógł, i o tym wcześnie Kommissyą przez List uwiadomił, w takowym przypadku, Komplet Kadencyą kończący, wezwie Listownie iednego z Kommissarzy, na dalszą Kadencyą wyznaczonych, z kolei który w układzie Kadencyi bliżey naydować się będzie. Tak wezwany Kommissarz, obowiązanym będzie do zasiadania w Kommissyi pod karą *carentiæ activitatis* na lat trzy: a gdy chory Kommissarz do zdrowia przyidzie, powinien będzie rzetelność słabości swoiey przed Kommissyą zaprzysiądz, i Kommissarza iego mieysce zastępuiącego, w miarę czasu nieprzytomności swoiey wzaiemnie zastąpić, pod takąż karą *carentiæ activitatis.*

XXXIX.

Regent Kommissyi utrzymywać powinien, trzy oddzielne Protokuły: pierwszy, Protokuł Sądowy; drugi Protokuł rozpisowy; trzeci Protokuł, każdodziennych czynnosci, i rezolucyi Kommissyi.

XL.

Sessye codzienne (oprócz Swiąt) od godziny osmey, do godziny dwunastey południowey trwać będą. Każda Sessya zaczynać się powinna od czytania Protokułu każdodziennych czynności, i rezolucyi Kommissyi, na poprzedzaiącey Sessyi zapadłych. Który Protokuł wszyscy Kommissarze, na poprzedzaiącey Sessyi przytomni, podpiszą; nie podpisuiący się liczony będzie za zgadzaiącego się, z zapadłemi Rezolucyami, i sam tylko

rozpis, różne zdanie od Rezolucyi Kommissyi zaświadczać będzie.

XLI.

Wszelkie decyzye, i rezolucye Kommissyi, gdzieby iednomyślność zayść nie mogła, większością zdań stanowione będą. Równość zdań Prezyduiący rozwiąże. A ponieważ Kommissarz różnego zdania od decyzyi Kommissyi, w Protokule rozpisowym zdanie swoie zapisać może, przeto *Wota* sekretne w żadney materyi mieysca mieć nie będą.

XLII.

Regent Kommissyi utrzymuiący Kassę Kommissyiną, nie będzie mógł brać pieniędzy z Kassy, tylko za wyraźną assygnacyą Kommissyi przez wszystkich Kommissarzy przytomnych podpisaną: wziętych zaś pieniędzy nie na co innego użyie, tylko iedynie na potrzebę przez tychże Kommissarzy uznaną, a w Assygnacyi wyrażoną; Inaczey złożona expens w Rachunku przyięta bydź nie powinna.

XLIII.

Wypisy wszystkie z Xiąg, i Protokułów Kommissyi, Regent własną ręką podpisywać będzie. Gdyby kto żądał wypisu z iakowego Protokułu, lub Dekretu, piszący Kanceliści nie więcey iak po Złotemu iednemu, od arkusza na facyacie trzydzieści wierszów mieszczącego wymagać będą. Inne zaś opłaty od Kancellaryi pod żadnym pozorem, i nazwaniem, brane bydź nie powinny.

XLIV.

Wszelkie Obwieszczenia, Rapporta, i Korrespondencye Urzędowe Kommissyi, wychodzić będą pod tytułem *Kommissya Woiewództwa*, N. N. a przez Prezyduiącego podpisywane bydź maią. Do wszystkich zaś Extraktów przykładana będzie Pieczęć zwyczayna Wdztwa z napisem w około *Pieczęć Kommissyi Woiewództwa* N. N.

XLV.

Na Lustracye Prawem pozwolone, ieźli iakie, od któreykolwiek Rządowey Rzeplitey Kommissyi, wyraźnie polecone będą, Kommissya niezrywaiąc zwyczaynego Kompletu, wysyłać będzie, z grona swoiego iednego Kommissarza lub więcey podług potrzeby, któremu da zlecenie na piśmie z Instrukcyą do przypadku stosowną.

Co do stosunku, i powinności Kommissyi względem Seymu.

XLVI.

Wszystkie Prawa, Uchwały i Uniwersały Seymowe, przesłane do Kommissyi od Marszałka Seymowego, a przez tegoż Marszałka i Deputowanych do Konstytucyi podpisane, Kommissya *respectivè* swego Woiewództwa, zaraz publikować, i Urzędom, do których należeć będzie, przesyłać powinna.

Co do obowiązków i stosunku Kommissyi względem Straży.

XLVII.

Gdyby który Urząd powinności swoich, w czasie z Prawa przepisanym pełnić zaniedbał; albo granice władzy swoiey przestępować odważył się, obowiązkiem będzie Kommissyi *respectivè* Jey Woiewództwa, donieść to rzetelnie do Straży.

XLVIII.

Rapporta zwyczayne, iakie Kommissyi z woli Straży przepisane będą, taż Kommissya pilnie dopełniać i Straży przesyłać będzie: Nadto, na każde zapytanie Straży sobie uczynione, winna Jey dać iak nayprędszą odpowiedź, staraiąc się o dokładną wiadomość w tym wszystkim, w czym ona zainformowaną bydź zechce.

XLIX.

Wszelkie Uniwersały i Listy, które Straż, z zaleceniem publikowania onych, do Kommissyi przesyłać będzie, taż Kommissya w swoim Woiewództwie, publikować powinna, rozsyłaiąc one po wszystkich Parafiach, i pilnuiąc, aby na ścianach Kościołów, i Kancellaryi przybite, do wiadomości wszystkich dochodzić mogły.

L.

Zlecenia wszelkie, iakie Straż z władzy sobie pozwoloney, do Exekucyi lub dozoru Exekucyi, Kommissyi przesyłać będzie, taż Kommissya dopełniać powinna, i o dopełnieniu onych Straży do-

10

donosić. Wolno iednak będzie Kommissyi czynić przełożenia, i remonstracye swoie w Straży względem przysłanych sobie od niey zaleceń. Pod pozorem wszelako takowych przełożeń, Kommissya żadnego rozrządzenia, i zalecenia Straży, w Exekucyi tamować, przerywać, i zwłoczyć nie będzie mogła.

LI.

Gdyby Kommissya, Sprawy do Sądu Cywilno-Woyskowego nienależące sądzić odważyła się, albo gdyby Kommissarz który zerwał Komplet zwyczayny Prawem przepisany; w mocy będzie Straży, iako maiącey dozór ścisley Praw Exekucyi, kazać Instygatorom Narodowym pozwać Kommissyą, lub Kommissarza do Sądów Trybunału *respectivè* Prowincyi, w Koronie z Regestru *Pænalium*, w Litwie z Regestru *Officii*. Pozwana przed Sąd Trybunału Kommissya, lub Kommissarz sądzeni będą *ante omnes causas*, i podpadną karom oznaczonym Prawami, za złe sprawowanie urzędu. W obydwóch tych przypadkach wyżey wyrażonych, prócz obowiązku Straży, zostawuie się ieszcze wolność, każdemu Obywatelowi maiącemu Possessyą, pozywania Kommissyi lub Kommissarza do Trybunału *respectivè* Prowincyi; waruiąc *pænam talionis* na pozywaiącego, ieźliby zarzuconey winy Sądownie nie dowiódł.

Co do stosunku, i obowiązków Kommissyi względem wszystkich Rządowych Rzeczypospolitey Kommissyi.

LII.

Gdyby Kommissya widziała, że dobra Funduszu, lub składy Publiczne, słowem: wszystko cokolwiek dobrem publicznym Rzeplitey nazwane bydź może, w czymkolwiek zniszczenie, szkodę, lub uszczerbek iaki cierpiały; wtedy szczególnym obowiązktem Jey będzie, donieść to iak nayrychley do tey Rządowey Rzeczypospolitey Kommissyi, do którey rządu, i dozoru wyż wyrażone dobra z Prawa należą.

LIII.

Gdyby Kommissya dostrzegła, że Officyaliści, Subalterni, i iakiekolwiek bądź Osoby władzy Rządowych Rzeplitey Kommissyi podległe, powinności swoich zaniedbuią, albo przeciwnie onym i przepisom sobie danym postępuią, ma o tym wiernie donieść do tey Rządowey Rzeczypospolitey Kommissyi, pod którey Zwierzchnością Osoby wyż wyrażone z Prawa zostaią.

LIV.

Rapporta zwyczayne, iakie Kommissyi przepisze, którakolwiek z Rządowych Rzeplitey Kommissyi, pilnie dopełniać, i Jey przesyłać będzie; Nadto na każde zapytanie któreykolwiek Rządowey Kommissyi, winna Jey dać prędką odpowiedź, i starać się o dokładną rzeczy żądaney wiadomość.

LV.

Wszelkie Uniwersały i Tabelle, które Rządowe Rzplitey Kommissye przesyłać będą, z zaleceniem publikowania onych; Kommissya w swoim Województwie publikować powinna, sposobem w Artykule XLIX. przepisanym.

LVI.

Gdyby Kommissya naydowała rzetelną potrzebę odmiany, poprawy, lub nowych Ustaw iakich, względem Edukacyi, Skarbu, Woyska, Policyi; wtedy widoki swoie, i co w tey mierze naylepszym bydź osądzi, sposobem Proiektu ułożone, przesyłać będzie do każdey Rządowey Rzplitey Kommissyi, wedle gatunku materyi do wydziału Jey należących.

LVII.

Zlecenia wszelkie, iakie którakolwiek z Rządowych Rzeczypospolitey Kommissyi, z władzy Prawem sobie pozwoloney do exekucyi, lub dozoru Exekucyi przesyłać będzie, Kommissya dopełniać powinna nieodwłocznie, i o dopełnieniu donosić. Wolno iednak Jey będzie czynić przełożenia, i remonstracye swoie w Kommissyi Rządowey, względem przysłanych sobie od niey zaleceń. Pod pozorem wszelako, takowych przełożeń, Kommissya nie będzie nigdy mogła żadnego rozrządzenia i zalecenia Kommissyi Rządowey tamować, przerywać, lub zwlekać.

LVIII.

W przypadku gdyby Kommissya obowiązków na siebie włożonych, względem ktoreykolwiek Rządowey Rzeczypospolitey Kommissyi niedopełniła, dopełniać nie chciała, albo przeciwnie Jey rozrządzeniom i zaleceniom postąpić śmiała; wtedy każda Rządowa Rzplitey Kommissya, *respectivè* materyi do Jey Władzy z Prawa należącey mieć będzie władzę Sądowniczą, oraz moc Exekucyi wyroku swego nad Kommissyą Woiewódzką.

LIX.

Obrani Kommissarze, natychmiast po ogłoszeniu Elekcyi, w przytomności Obywatelów w mieyscu Seymikowym, nie przytomni zaś ze Stanu Duchownego, ieżeli ktorzy obrani będą, przy zasiadaniu przed Kommissyą wykonaią następuiącą przysięgę.

Przysięga Kommissarzy.

„Ja N. N. Przysięgam na to: iż „w sprawowaniu Urzędu Kommissarza, „na który wybrany iestem, pełniąc „wiernie, i pilnie powinności Prawem „przepisane, czynić, i starania moie „kierować będę ku naywiększemu do„bru, i pożytkowi Kraiowemu; iż trzy„maiąc się zawsze iak nayrzetelniey, „i nayświęciey, w granicach Władzy „Urzędu tego Prawem przepisanych, „nigdy sobie większey nad Prawo przy„właszczać władzy, i Prawem pozwolo„ney na złe używać nie będę; iż Spra„wy temuż Urzędowi Kommissarza, do „sądzenia Prawem wyraźnym zlecone, „bez parcyalności, boiaźni, i niena„wiści, nie biorąc, ani spodziewaiąc „się żadnych datków, i obietnic, we„dle Boga i sumnienia, podług Prawa „i sprawiedliwości sądzić będę." Tak mi Boże dopomóż, i niewinna męka Jego.

Z

Gesch. Polen

253.

L